

Evropska unija je obećala da će smanjiti svoje emisije za 20 odsto do 2020. godine. Da li se to dogodilo?

Kako se približavao globalni samit o klimi 2009. u Kopenhagenu, Evropska unija se utrkiivala da objavi ambiciozan cilj za smanjenje emisije gasova staklene bašte. Lideri bloka radili su na tome da izglađe suprotstavljene interese preko 20 članica, usuglašavajući se sa trodelnim planom do 2020. godine, nazvanom 20-20-20.

Obećanje: blok će smanjiti svoje emisije za 20 odsto u odnosu na nivo iz 1990. godine, povećati udeo obnovljivu energiju na 20 procenata u finalnoj potrošnji električne energije i povećati energetske efikasnost za 20 procenata.

Do roka 2020. godine Evropska unija je postigla dva od svoja tri cilja — primer velikog emitera koji je ispunio klimatsko obećanje. Prema kalkulacijama bloka, ukupne emisije bile su za 24 procenta manje nego 1990. godine, a obnovljiva energija je činila oko 20 procenata potrošnje električne energije. Ali brojni klimatski naučnici i drugi uključeni u proces dovode u pitanje proračune Evropske unije.

Kako je Evropa ispunila svoj cilj?

Bilo je spoticanja u planu Evropske unije da smanji proizvodnju ugljenika. Kada je pokrenut 2005. godine, sistem za trgovinu emisijama u bloku bio je najambiciozniji pokušaj na svetu da se postavi cena zagađenja iz fosilnih goriva. Ali u početku je ta cena bila dovoljno niska da su pojedini smatrali da je sistem gori od beskorisnog. Do 2013. zabrinutost oko održivosti sistema bila je toliko velika da je Evropski parlament uskočio da podigne cenu ugljenika. Britanija je otišla još dalje, odredivši minimalnu cenu ugljenika za proizvođače električne energije. Ove izmene su pomogle da dođe do smene: do 2017. godine, ugalj je pao na 7 procenata britanske proizvodnje električne energije, sa 40 procenata u 2013. godini.

Kako je upotreba uglja smanjena širom Evrope, energetske sektor je prešao na obnovljive izvore. Ali to je stvorilo svoje kontroverze.

„Osnovna greška je napravljena na početku, a mi i dalje ispaštamo“, rekao je Bas Ajkhut, holandski političar i član Evropskog parlamenta. Još 2009. godine, Ajkhut je bio naučnik čije je istraživanje ukazalo na važnost rigoroznih standarda održivosti. Bio je zaprepašćen kada je Evropska unija odlučila da računa biomasu kao obnovljivu energiju, slično vetru i suncu. Najveći deo biomase dolazi od seče šuma i pravljenja peleta. Pošto se pelet može sagorevati u postojećim elektranama na ugalj, on pruža jednostavan, relativno jeftin način za zemlje da smanje svoje emisije — barem na papiru.

Evropska unija i Međuvladin panel za klimatske promene — glavno naučno telo za klimatske promene — broje emisije ugljenika iz biomase tamo gde se drveće seče, a ne gde se materijal spaljuje. To znači da kalkulacije bloka ne uzimaju u obzir karbonski otisak prerade

Evropa: EU je ispunila svoj klimatski cilj, ali da li sagoreva manje ugljenika?

drveta u pelet, prekookeanskog transporta ili sagorevanja.

Drveće može ponovo da raste, zbog čega Evropska unija smatra da je biomasa obnovljiva. Ali kritičari tvrde da je njen pravi uticaj na emisije potcenjen –sagorevanje drveta može biti čak i manje efikasno od sagorevanja uglja; oslobađa više ugljenika u atmosferu po proizvedenom megavatu.

Proizvodnja obnovljive energije u Evropi je udvostručena od 2004. godine. Dok je solarna energija rasla najbrže, do 2016. biomasa je činila skoro 60 odsto ukupne obnovljive energije u bloku. Delimično zahvaljujući subvencijama EU, američka industrija peleta porasla je na oko devet miliona tona u 2018. godini, sa 0,3 miliona tona u 2009. Zbog visoke cene energije u Evropi prošle zime, 2021. je prva godina u kojoj je sagorevanje biomase bilo profitabilno bez vladinih subvencija.

Izvor: [nytimes.com](https://www.nytimes.com)